

Til stk. 2

I bestemmelsen præciseres det, at de nærmeste til den minister eller embedsmand, der er omfattet af vidneundtagesbestemmelsen i stk. 1, som udgangspunkt heller ikke har pligt til at afgive vidneforklaring. Udtrykket »nærmeste« omfatter samme personkreds som retsplejelovens § 171, stk. 1.

Undersøgelseskommissionen kan pålægge de pågældende at afgive vidneforklaring, jf. stk. 2, 2. pkt. Dette kan ske, når forklaringen må anses for at være af afgørende betydning for undersøgelsen og undersøgelsens beskaffenhed og dens betydning for samfundet findes at berettige til det. De betingelser, hvorunder der gives pålæg om vidneforklaring, svarer til retsplejelovens § 171, stk. 3.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastsætter, at vidnepligten efter § 11 i øvrigt gælder med de undtagelser, der er fastsat i retsplejelovens kapitel 18. Dog finder retsplejelovens § 169 og § 170, stk. 3, ikke anvendelse.

Bestemmelsen indebærer bl.a., at vidnepligten gælder med de undtagelser eller begrænsninger, der er fastsat i retsplejelovens § 170, stk. 1, 2 og 4, § 171, stk. 2 og 3, og § 172.

Retsplejelovens § 170, stk. 1, 2 og 4, vedrører vidneudelukkelsesgrunde for præster, læger, forsvarere og advokater. Bestemmelsen i retsplejelovens § 171, stk. 1, hvorefter »en parts nærmeste ikke har pligt til at afgive forklaring som vidne«, er afløst af lovforslagets § 12, stk. 2, og er derfor ikke relevant. Retsplejelovens § 171, stk. 2, fritager for vidnepligt i en række tilfælde, hvor fastholdelse af pligten til at afgive fuldstændig og sandfærdig forklaring ville kunne påføre vidnet eller hans nærmeste skade og kaste vidnet ud i en alvorlig samvittighedskonflikt. Vidnepligt kan pålægges efter retsplejelovens § 171, stk. 3. Bestemmelsen i § 172 vedrører spørgsmålet om vidnefritagelse for presse, radio og fjernsyn.

Det forhold, at retsplejelovens § 159 (tavshedspligt begrundet i det offentlige interesse) ikke gælder, betyder bl.a., at en embedsmand ikke skal have samtykke fra vedkommende minister for at afgive vidneforklaring. En minister kan heller ikke nægte at afgive forklaring under henvisning til retsplejelovens § 169.

Det forhold, at retsplejelovens § 170, stk. 3, ikke gælder, betyder, at en person ikke vil kunne undtages fra vidnepligt med den begrundelse, at forklaringen vedrører forhold, med hensyn til hvilke personen i medfør af lovgivningen har tavshedspligt (begrundet i private interesser).

Til § 13

Bestemmelsen indebærer, at reglerne i retsplejelovens kapitel 18 finder tilsvarende anvendelse på afgivelse af forklaring m.v. Der sigtes hermed ikke til vidneudelukkelses- og vidnefritagelsesreglerne i retsplejelovens kapitel 18. Spørgsmålet om disse reglers anvendelse er reguleret i § 12. Der sigtes derimod til de øvrige regler om afgivelse af forklaring m.v. i retsplejelovens kapitel 18. Disse regler gælder med de modifikationer, der følger af forholdets natur.

Herom kan navnlig anføres følgende:

Undersøgelseskommissionen vejleder, hvis omstændighederne giver grund til det, vidnet om indholdet af bestemmelserne i lovforslagets § 12, jf. retsplejelovens § 173, stk. 1.

Afgives forklaring i tilfælde, hvor en vidneudelukkelses- eller vidnefritagelsesgrund kan finde anvendelse, påser undersøgelseskommissionen, at der tages særligt hensyn til vidnet eller den, der har krav på hemmeligholdelse, jf. retsplejelovens § 173, stk. 2.

Undersøgelseskommissionen indkalder en person til at afgive forklaring som vidne. Indkaldelsen forkyndes for den pågældende, og kommissionen kan pålægge vidnet at møde straks, jf. retsplejelovens § 175.

Undersøgelseskommissionen kan pålægge enhver, som er til stede i et møde i kommissionen eller i umiddelbar nærhed af mødestedet, straks at afgive vidneforklaring, og tilstedeværende vidner kan pålægges at møde til ny tid, jf. retsplejelovens § 176.

Vidnet skal forblive på det sted, hvor undersøgelseskommissionen holder møde, indtil mødet er afsluttet, medmindre undersøgelseskommissionen træffer anden bestemmelse, jf. retsplejelovens § 177.

Undersøgelseskommissionen kan anvende de tvangsmidler, der er fastsat i retsplejelovens § 178.

Et vidne kan ikke undlade at give møde for undersøgelseskommissionen, fordi vidnet mener sig berettiget til at nægte at afgive forklaring, jf. retsplejelovens § 179.

Vidnet skal om nødvendigt opfriske sin viden om sagen, inden der gives møde i undersøgelseskommissionen, jf. nærmere retsplejelovens § 180.

Inden vidnet afhøres, sikrer undersøgelseskommissionen sig vidnets identitet, og at intet er til hinder for vidneforklaringens afgivelse. Undersøgelseskommissionen pålægger derefter i givet fald vidnet at tale sandhed og gør vidnet bekendt med strafansvar for afgivelse af falsk forklaring, jf. retsplejelovens § 181.

Hvert vidne afhøres for sig, jf. retsplejelovens § 182, 1. pkt. Vidnet afhøres af undersøgelseskommissi-